
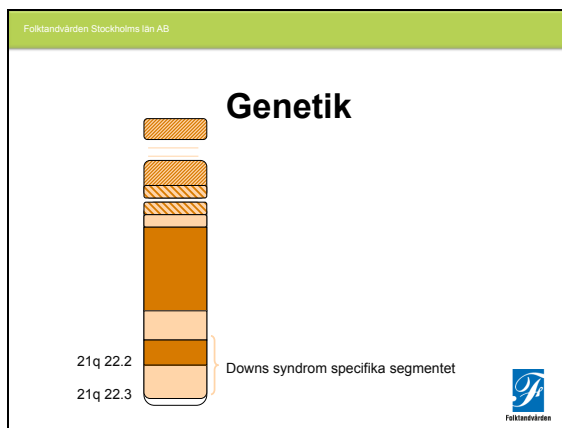
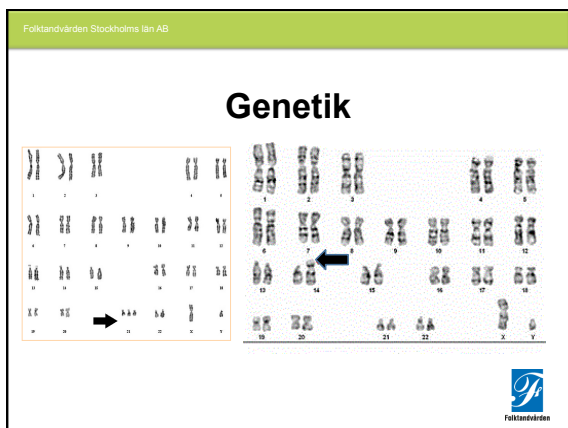
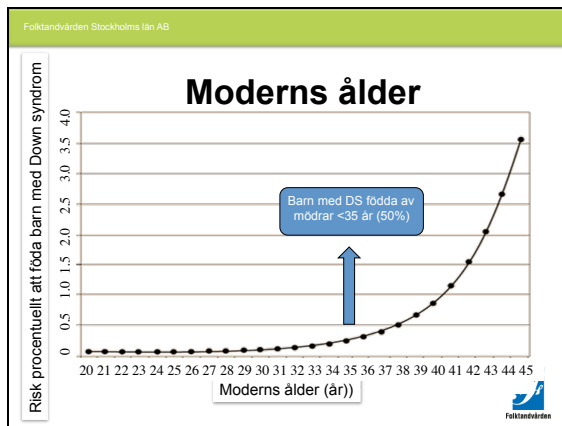

Barnvårdsdagarna Karlstad 2014

Vad ska vi tänka på när vi har barn med Downs syndrom i tandläkarstolen?

Georgios Tsilingaridis
Eastmaninstitutet
Avdelning för pedodonti

Folkhälsan Stockholm län AB

Medicinsk bakgrund

- Hjärtsjukdomar
 - Ca 50% av alla spädbarn med Down syndrom har medfödda hjärtsjukdomar
 - Antibiotikaproylax??

Indikation för AB-profylax:
3 månader efter en hjärtoperation
Patienter med nedsatt immunförsva

Folkhälsan Stockholm län AB

Medicinsk bakgrund

- Leukemi
 - Större risk att utveckla leukemi
 - Salivdysfunktion, ökad kariesrisk, mineralisationsstörningar, tandutvecklingsstörningar, kraniofaciala tillväxstörningar

Information, prevention, uppföljning
Bra kontakt med behandlande läkare

Folkhälsö Stockholm AB

Medicinsk bakgrund

- Neurologiska störningar/Neuropsykiatri
 - Psykisk utvecklingsstörning
 - Epilepsi
 - Depression
 - Demens
 - Autism spektrum störning (ASD), ADHD

Folkhälsö Stockholm AB

Medicinsk bakgrund

- Motorikstörningar
 - Försenad motorisk utveckling ⇒ svårigheter att utföra vissa koordinationer

Folkhälsö Stockholm AB

Medicinsk bakgrund

- Psykomotoriska utvecklingen:
 - Sociala och emotionella utvecklingen
 - Grovmotoriska utvecklingen
 - Finmotoriska utvecklingen
 - Språkliga utvecklingen
 - Abstrakta tänkandet

Viktigt med bra pedagogisk insats i tandvården för att de ska klara av tandvårdssituationen både på kliniken såväl som hemma

Folkhälsö Stockholm AB

Medicinsk bakgrund

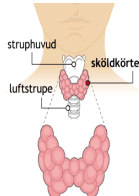
- Hörselproblem
 - Vanligt med hörselproblem
 - DS barnens utvecklingshandikapp ökar kraven på optimal hörsel för en fullgod intellektuell och emotionell utveckling

Folkhälsö Stockholm AB

Medicinsk bakgrund

- Sköldkörteln
 - Hypotyreos – brist på sköldkörtelhormon

- Levaxin

Folkhälsö Stockholm AB

Medicinsk bakgrund

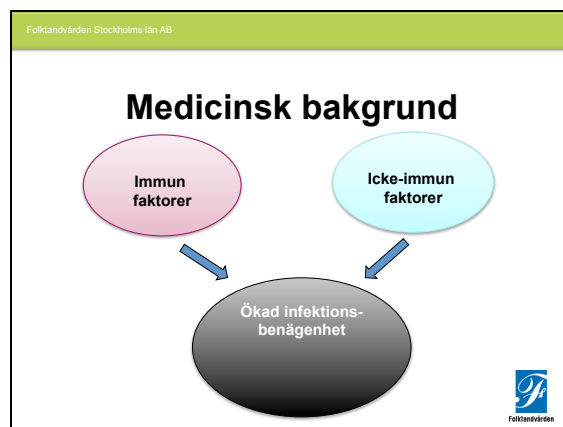
- Kortvuxenhet
- Tillväxthormon

Folkandvården Stockholms län AB

Medicinsk bakgrund

- Övervikt

Folkandvården Stockholms län AB

Icke-immunfaktorer

- Underutvecklat mellanansikte
- Hypoton muskulatur
- Trånga örongångar
- Mental retardation

Folkandvården Stockholms län AB

Immunfaktorer

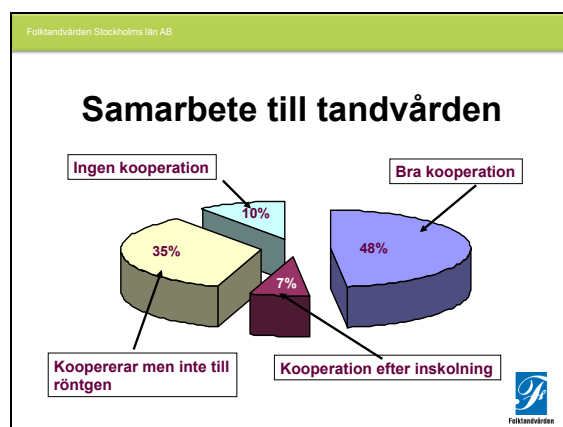
- Vita blodkroppar/leukocyter
 - Viktigaste funktionen är nedbrytningen av bakterier
 - Produktion av inflammatoriska signalsubstanser
- B - och T – lymfocyter
 - Det finns 2 typer av T-lymfocyter :
 - Hjälparymfocyter
 - Dödarymfocyter
 - B-lymfocyter bildar antikroppar

Folkandvården Stockholms län AB

Immunfaktorer

- Underutvecklad tymus ⇒ bildas färre T-lymfocyter
- Normalt antal B-lymfocyter men avvikande funktion
- Försämrade nedbrytningsfunktion
- Sämre kemotaxiförmåga
- Minskade nivåer av svampnedbrytande substanser

Folkhälsan Stockholm AB

Örai motoriska svårigheter

- Låg muskelspänning och låg tonus i käkledens fäste leder till:
 - Munnen halvöppen
 - Tungan hänger utanför munnen
 - Svårigheter att forma taljud
 - Dreglar
 - Ättsvårigheter
 - Munandning
 - Nedsatt mimik

Folkhälsan Stockholm AB

Örai motoriska svårigheter

- För att stimulera oral motoriken använder man massage, sjukgymnastik och gomplatta vars syfte är att:
 - Normalisera tungposition
 - Etablera läppslutning
 - Minska dregling
 - Stimulera till näsandning
 - Öka spänst och styrka i tunga och läppar
 - Lokalisera bestämda artikulationsställen

Folkhälsan Stockholm AB

Örai motoriska svårigheter

Folkhälsöförhållanden i Stockholm län AB

Oral motoriska svårigheter

Användandet av gomplatta ger :

- Ett ändrat ansiktsuttryck
- Bättre på att hålla munnen stängd
- Bättre på att inte skjuta ut tungan
- Snarkade mindre på natten
- Bättre artikulation

Folkhälsöförhållanden i Stockholm län AB

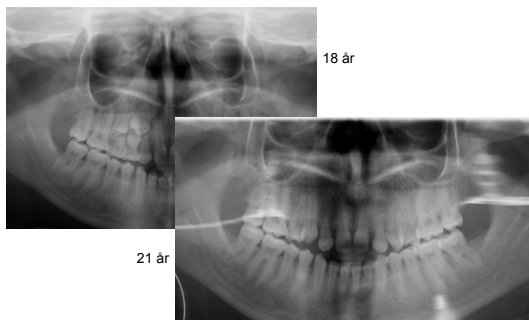
Oral motoriska svårigheter

- Långtidseffekten av behandling med gomplattor på yngre barn med Downs syndrom.
- Efter ett års behandling ökade tiden med stängd mun signifikant i gruppen med gomplattor jämfört med gruppen utan, men efter fyra år var skillnaden mycket liten (Carlstedt K et al 2007).

Folkhälsöförhållanden i Stockholm län AB

Sen tanderuption

18 år

21 år

Folkhälsöförhållanden i Stockholm län AB

Aplasier/Mikrodonti

Folkhälsöförhållanden i Stockholm län AB

Candida

Folkhälsöförhållanden i Stockholm län AB

Låg salivsekretion / Karies

- Mindre förekomst av karies hos barn med Down syndrom och högre pH jmf med kontrollpatienter (Davidovich et al 2010)
- Signifikant lägre salivsekretion (ej stimulerad) hos barn med Down syndrom jmf med kontrollpatienter (Siqueira et al 2005)

Folkhälsan Stockholm AB

Parodontal sjukdom

- 30% hos Down syndrom jmf med <1 % i den övriga barnpopulationen
- Startar tidigt
- Mer frekvent i underkäksincisiverna
- Ökad prevalens med ökad ålder dock långsam process

Folkhälsan Stockholm AB

Hur påverkas livskvaliteten av den parodontala sjukdomen?

Frågor	Drabbade Patienter (%)
Språkproblem	95
Obehag av blödande gingiva	46
Dålig andedräkt	45
Smärta	41
Obehag av gingivans utseende	40

Folkhälsan Stockholm AB

Hur påverkas livskvaliteten av den parodontala sjukdomen?

Health Status	Quality of life impact
healthy	~5.0
gingivitis	~8.0
slight/moderate periodontitis	~13.0
severe periodontitis	~27.0

Folkhälsan Stockholm AB

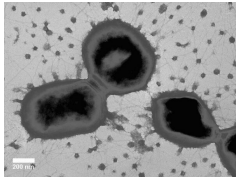
Parodontal sjukdom

- Etiologi
 - Multifaktoriell
 - Försämrad munhygien
 - Tandsten
 - Bakterier

Folkhälsan Stockholm AB

Mikrobiologi

Porphyromonas gingivalis

Aggregatibacter actinomycetemcomitans

Agholme MB et al 1992, Amann

Folkhälsan Stockholm AB

Parodontal sjukdom

- Etiologi
 - Multifaktoriell
 - Försämrad munhygien
 - Tandsten
 - Bakterier
 - Tungtryck
 - Dålig tuggförmåga
 - Defekt immunförsvar
 - Ökad infektionsbenägenhet
 - Förändrat inflammationssvar

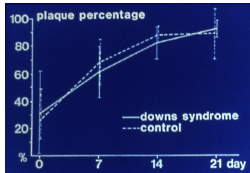

Folkhälsan Stockholm AB

Parodontal sjukdom hos Down syndrom

Gingivit

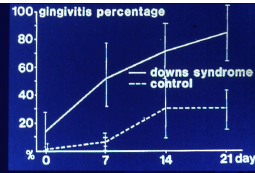

100% plaque percentage

Day	Down syndrome (%)	Control (%)
0	20	20
7	50	30
14	70	40
21	80	45

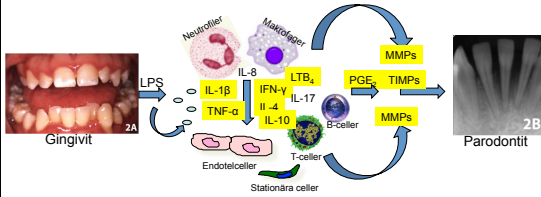
100% gingivitis percentage

Day	Down syndrome (%)	Control (%)
0	20	20
7	50	30
14	70	40
21	80	45

Reuland-Bosma et al 1986

Folkhälsan Stockholm AB

2A Gingivit

2B Parodontit

Tallingaridis et al 2003, 2011

Folkhälsan Stockholm AB

Klinisk betydelse

- Information
- Tidig profylax
- Regelbunden profylax

Folkhälsan Stockholm AB

Odontologiskt vårdprogram

- **Klinisk undersökning vid 6 månader**
 - Föräldrarutbildning
 - Tandborstningsinstruktioner (TBI)
- **Förskoleperioden - pubertet**
 - Profylax
 - Röntgenologiska kontroller
 - Regelbundna kontroller

Folkhälsan Stockholm AB

Att komma ihåg inför tandbehandlingen

- Kognitivt funktionshinder påverkar bl.a. följande områden:
 - Minnet
 - Initiativ
 - Tidsuppfattning
 - Struktur
- Vad ska man då göra?

Folkhälsan Stockholm AB

Första besöket

Hämta information från föräldrarna!

Folk tandvården Stockholms län AB

Anpassning

- Tandvårdsteamet skapar stöd som bidrar till:
 - Sammanhang
 - » Alla ger samma råd i teamet
 - » Enbart den väsentliga informationen, det viktiga rådet

Folk tandvården Stockholms län AB

Anpassning

- Tandvårdsteamet skapar stöd som bidrar till:
 - Trygghet
 - » Samma tandvårdsteam
 - » Samma behandlingsrum
 - » Säger och gör samma saker vid besöken

Folk tandvården Stockholms län AB

Trygghet

- Flera introduktionsbesök
- Positiv feedback
- Ta dig tid
- Lugn och ro
- Tydligt
- Direkt språk
- Ingen ironi
- Inga underförstådda meningar

Folk tandvården Stockholms län AB

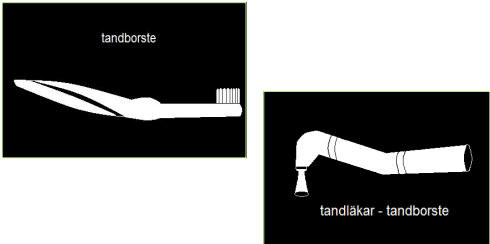

Anpassning

- Tandvårdsteamet skapar stöd som bidrar till:
 - Minnesstöd
 - » Bilder
 - » Enkel skriftlig information

Folk tandvården Stockholms län AB

Bilder

Folk tandvården Stockholms län AB

Folk tandvården Stockholms län AB

Anpassning

- Tandvårdsteamet skapar stöd som bidrar till:
 - Precisionskapande stöd
 - Tell Show Do
 - Modellering

Folk tandvården Stockholms län AB

- 1:a besöket: **Tala om - visa - pröva**

- Komma in i behandlingsrum
- Spegel i mun
- Sond på nagel och sen i munnen
- Bläster på hand och sen i munnen
- Ligga i stol
- Klinisk undersökning
- PTR + f-lack

I stolen ensam eller i förälder knä

Innan stolen

Folk tandvården Stockholms län AB

Praktiska hjälpmedel

Folk tandvården Stockholms län AB

Hjälpmedel vid munrengörning

- Liten mjuk tandborste

Folk tandvården Stockholms län AB

Enbindesborste

Folk tandvården Stockholms län AB

Borste som tar flera ytor

Folk tandvården Stockholms län AB

Eltandborste

Borstar mer på kortare tid.
Ger mer stimulans.
En del barn uppskattar vibrationerna från eltandborsten medan andra upplever obehag.

Folk tandvården Stockholms län AB

Munsvabb

Bra för:

- Munrengöring
- Munfuktning

Folk tandvården Stockholms län AB

Kroppshållning

Folk tandvården Stockholms län AB

Kom ihåg 1

Viktigt att primärt ge munhygieninstruktioner till föräldern och sekundärt till patienten.

Folk tandvården Stockholms län AB

Kom ihåg 2

Odontologiskt omhändertagande av barn med Down syndrom är ett samarbete mellan allmäntandvård, specialisttandvård och sjukvård

Folk tandvården Stockholms län AB

Kom ihåg 3

Barn med Down syndrom har samma känslor och behov som alla andra barn. Visa ett respektfullt bemötande och förståelse för deras känslor.

Folkhälsan Stockholm AB

Vårdprogram

- www.blf.net

Folkhälsan